

Творчий конкурс для абітурієнтів факультетів журналістики як головна умова виявлення їх професійних здібностей

З метою виявлення творчих здібностей та інших важливих професійних якостей абітурієнтів майже на всіх факультетах журналістики напередодні вступних іспитів проводиться творчий конкурс. Однак організація його нерідко є суто формальною, без чітко розробленої методології та концепції проведення. Головне завдання комісії для проведення творчого конкурсу — зробити висновки про те, чи має абітурієнт здібності, необхідні для професії журналіста, і чи доцільно допускати його до вступних іспитів.

У переважній більшості випадків при оцінюванні творчого потенціалу особистості абітурієнта враховуються лише параметри, які можуть у майбутньому забезпечити безпосередній творчий результат. Однак людська особистість — цілісне поняття, в якому всі компоненти взаємопов'язані. Характер цього взаємозв'язку є поки що недостатньо дослідженим. Водночас існує цілий ряд параметрів особистості, які на перший погляд не мають безпосереднього відношення до творчого спрямування особистості, але обумовлюють саму можливість такого спрямування у подальшому процесі навчання.

При розробці методики оцінювання творчого потенціалу абітурієнтів-журналістів необхідно враховувати, що творча пізнавальна діяльність, яка складатиме фундамент майбутнього професіоналізму, являє собою самостійний пошук і створення, конструювання будь-якого нового продукту. Критеріями творчості у пізнавальній діяльності є самостійність (повна або часткова); пошук і перебирання можливих варіантів наближення до мети (у повному чи частковому обсязі). Ступінь повноти самостійності, пошуку та створення продукту дозволяє визначити початкові рівні творчості абітурієнта — низький, середній, високий. Творча діяльність ба-

зується на усвідомленні мети пошуку, активному відтворенні набутих раніше знань, інтересі до їхнього поповнення, до самостійного пошуку. Важливими компонентами творчої діяльності є також увага та емоційність абітурієнта.

Продуктивність мислення абітурієнта залежить від ступеня усвідомлення, осмислення умов того чи іншого творчого завдання і використаних засобів для його вирішення. У свою чергу це усвідомлення, осмислення визначається головним чином характером рефлексивно-особистісної (сміслової) регуляції предметно-операціональної (змістовної) сторони процесу вирішення поставленого творчого завдання. Важливість рефлексивно-особистісної регуляції обумовлюється тим, що вона розглядається як основний механізм продуктивного творчого мислення.

Ці положення дозволяють розробити факторно-критеріальну модель оцінювання рівня мислення абітурієнтів-журналістів.

Доцільно розглянути такі компоненти цієї моделі, як:

— рівень особистісного мислення, а його складовими є рівень критичності, рівень об'єктивності, рівень самостійності, рівень емоційного забарвлення мислення;

— рівень рефлексивного мислення, складовими якого є рівень самонавчання, рівень гнучкості, рівень аналітичності, рівень організованості мислення;

— рівень предметності мислення з такими складовими, як рівень глибини, рівень логічності, ґрунтовності, рівень конструктивності, рівень оригінальності мислення;

— рівень операціональності мислення, тобто рівень дисциплінованості, рівень енергетичної сили, рівень технологічності мислення.

Виявленню творчих здібностей абітурієнтів-журналістів за цими параметрами допо-

можуть їхні публікації у газетах та журналах, тексти для радіо і телебачення, сценарії, рукописи, фотографії і т.ін. Ці матеріали дозволять викладачам мати більш глибоке уявлення про творчі можливості абітурієнта, рівень його професійної орієнтації та загальної культури. Особливу увагу слід звернути на відповідність оцінок, даних у рекомендаціях та характеристиках абітурієнта, кількості та якості матеріалів, представлених ним на конкурс. При визначенні кращих публікацій комісія насамперед звертає увагу на те, чи виявляються у матеріалах, поданих абітурієнтом, вміння знайти новину, соціально значущі факти, здатність окреслити їх характерними деталями, бачити суспільнозначущі проблеми, знаходити переконливі аргументи, робити самостійні висновки.

Під час співбесіди необхідно ставити абітурієнту такі запитання, які дозволили б виявити коло його інтересів, орієнтованість у засобах масової комунікації, початкове розуміння специфіки майбутньої професії.

За результатами творчого конкурсу комісія може рекомендувати, або відмовити у рекомендації до вступу абітурієнта на факультет журналістики. Корисним було б, окрім такої рекомендації, виставляти оцінку за творчий конкурс.

Зрозуміло, що проведення творчого конкурсу для абітурієнтів факультетів журналістики не вичерпає всіх аспектів проблеми виявлення їх творчого потенціалу, однак саме цей первісний конкурсний іспит стане вирішальним критерієм формування та розвитку творчих здібностей майбутніх журналістів.